Puolustusministeriö
Försvarsministeriet
Ministry of Defence

VN/25323/2021-PLM-110

11.10.2022

Resurssipoliittinen osasto/Nordberg

Eduskunta
Puolustusvaliokunta

Puolustusministeriön lausunto valtioneuvoston huoltovarmuusselonteosta

Eduskunnan puolustusvaliokunta on pyytänyt asiantuntijalausuntoa valtioneuvoston huoltovarmuusselonteosta. Lausuntonaan puolustusministeriö toteaa seuraavaa.

Toimintaympäristön muutokset ovat osaltaan luoneet uusia haasteita sekä kehittämistarpeita niin kansallisten kuin kansainvälisten huoltovarmuusjärjestelyjen toteuttamiselle. Selonteolla ja sen toimeenpanolla varmistetaan huoltovarmuuden riittävä taso ja toimintakyky osana yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta sekä kriisinsietokykyä. Covid-19-pandemian ja Ukrainan sodan myötä tarve selonteolle on ilmeinen.

Sodan ajan puolustuskyky perustuu monilta osin muualta yhteiskunnasta saataviin resursseihin, joten sotilaallisen huoltovarmuuden varmistaminen ja kehittäminen edellyttävät koko yhteiskunnan järjestelmien toimivuutta sekä tiivistä yhteistyötä sotilaallisen ja ei-sotilaallisen huoltovarmuuden toimijoiden välillä. Muuttuneen toimintaympäristön johdosta toiminnassa korostuvat tilannetietoisuuden ylläpito ja nopea reagointikyky, materiaalinen varautuminen sekä kriittisten teknisten järjestelmien ja infrastruktuurin toimivuuden varmistaminen.

Selonteko sisältää erillisen luvun (6) sotilaallisesta huoltovarmuudesta. Sotilaallisen maanpuolustuksen kannalta kriittisen materiaalin, tuotannon, teknologian ja osaamisen on oltava saatavissa ja käytettävissä kaikissa turvallisuustilanteissa. Teknologian saatavuus sekä kyky tuottaa ja integroida uutta teknologiaa ja teknisiä ratkaisuja kustannustehokkaasti osaksi puolustusjärjestelmää edellyttää kansallista teollista ja teknologista osaamista sekä tarkoituksenmukaista tuotantokykyä. Digitalisaation myötä puolustuksessa käytettävät järjestelmät perustuvat kasvavassa määrin ohjelmistoihin. Järjestelmien välinen verkottunut toiminta asettaa osaamiselle sekä tarvittavien oikeuksien hallinnalle merkittäviä vaatimuksia.

Selonteossa tunnistetaan ampumatarvikkeiden keskeinen merkitys sodan ajan kulutusmateriaalina. On tärkeää, että puolustushallinnon ja Huoltovarmuuskeskuksen yhteistyössä ylläpidetään ruutien ja ampumatarvikkeiden tuotantokapasiteettia sekä välttämättömiä maanpuolustusta tukevia varmuusvarastoja.

Sotilaallista huoltovarmuutta tulee jatkossakin kehittää myös kansainvälisen yhteistyön puitteissa ja Suomi edistää kansainvälisiä sotilaallista huoltovarmuutta vahvistavia järjestelyjä, sisältäen myös valtiosopimustason järjestelyt. Osana pohjoismaista puolustusmateriaalialan sopimusjärjestelyä maiden välillä on solmittu liitesopimus sotilaalli-

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi

sesta huoltovarmuudesta. Sopimuksen puitteissa yhteistyötä tulee edelleen syventää ja toimeenpanna käytännön tasolla.

Sotilaallisen huoltovarmuuden yhteistyötä edistetään myös Euroopan unionin puitteissa. Kehittämällä strategisen kompassin mukaisesti eurooppalaista teollista ja teknologista pohjaa vahvistetaan samalla eurooppalaista huoltovarmuutta, mikä osaltaan tukee myös Suomen sotilaallista huoltovarmuutta. Suomi edistää sotilaallisen huoltovarmuuden yhteistyötä myös muilla Euroopan unionin yhteistyöfoorumeilla, kuten Euroopan puolustusvirastossa (EDA).

Kotimaisella puolustusteollisuudella on olennainen rooli sotilaallisen huoltovarmuuden turvaamisessa. Osaamisen ja ylläpitokyvyn merkitys korostuu järjestelmien teknistymisen myötä ja teknologisen kompetenssin kansallinen ylläpito on edellytyksenä kyvylle suunnitella, ostaa, käyttää ja huoltaa monimutkaisia järjestelmiä. Teollisuuden kansainvälinen verkottuminen sekä vientitoiminta mahdollistavat sotilaallisen huoltovarmuuden ylläpitämisen ja kehittämisen sekä edistävät maanpuolustuksen toimintakykyä.

Selonteon 7. luku pitää sisällään kehittämislinjauksia. Kohdassa 7.2 esitetään toteutettavaksi huoltovarmuussääntelyn kokonaistarkastelu tulevalla vaalikaudella sääntelyn ajankohtaisuuden varmistamiseksi. Erityisesti huoltovarmuusvaatimusten huomioon ottaminen julkisten hankintojen kontekstissa nykyistä paremmin siten, että huoltovarmuusperusteisen hankintojen erityispiirteet voidaan huomioida, on tärkeää. Tässä yhteydessä voidaan myös tarkastella mahdollisuudet muuttaa julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista annettua lakia (1531/2011) siten, että siinä huomioitaisiin huoltovarmuusperusteisten hankintojen erityispiirteet nykyistä paremmin.

Erityisasiantuntija Tommi Nordberg

Liitteet

Jakelu Eduskunnan puolustusvaliokunta

Tiedoksi PLM/KP
PLM/ea. Torvinen
PLM/RO